

2013210

การอ่านเพื่อพัฒนาปัญญา

อุภาวรรณ นามhirัญ

2013210 การอ่านเพื่อพัฒนาปัญญา

สัปดาห์ที่ 12

การอ่านข้ามสื่อและการวิเคราะห์วรรณกรรมดัดแปลง

- LLO 12.1 เปรียบเทียบการนำเสนอแนวคิดและคุณค่าระหว่างสื่อต้นฉบับ (วรรณกรรม) และสื่อที่ดัดแปลงได้ (CLO 2)
- LLO 12.2 วิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนสื่อที่มีต่อการตีความของผู้ชม/ผู้อ่านได้

วัตถุประสงค์ (เมื่อจบบทเรียน ผู้เรียนจะสามารถ)

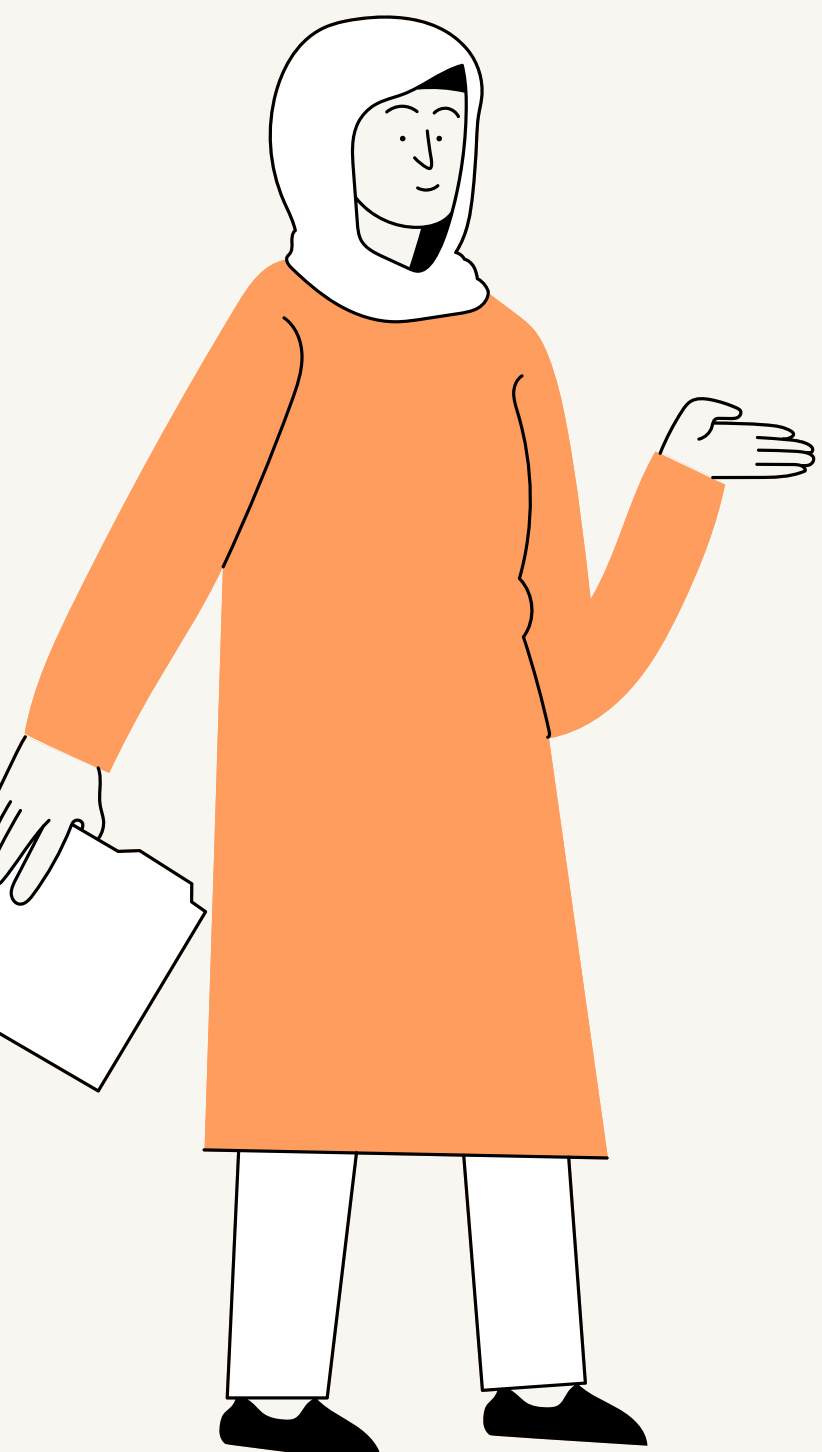
LLO 12.1 เปรียบเทียบการนำเสนอแนวคิดและคุณค่าระหว่างสื่อต้นฉบับ (วรรณกรรม) และสื่อที่ดัดแปลงได้ (CLO 2)
LLO 12.2 วิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนสื่อที่มีต่อการตีความของผู้ชม/ผู้อ่านได้

พลวัตแห่งการอ่านในศตวรรษที่ 21

การอ่านในยุคปัจจุบันขยายขอบเขต
ไปสู่การตีความความหมายที่ไกล
เวียนระหว่างแพลตฟอร์ม

ภายใต้ความหลากหลายของสื่อสมัยใหม่
วัฒนธรรมการหลอมรวมทำให้ผู้เรียนต้องเป็น
"**ผู้เลือกรับ(สาร)อย่างมีวิจารณญาณ**" ที่เข้าใจ
ข้อจำกัดและศักยภาพของสื่อแต่ละประเภท

Resignification

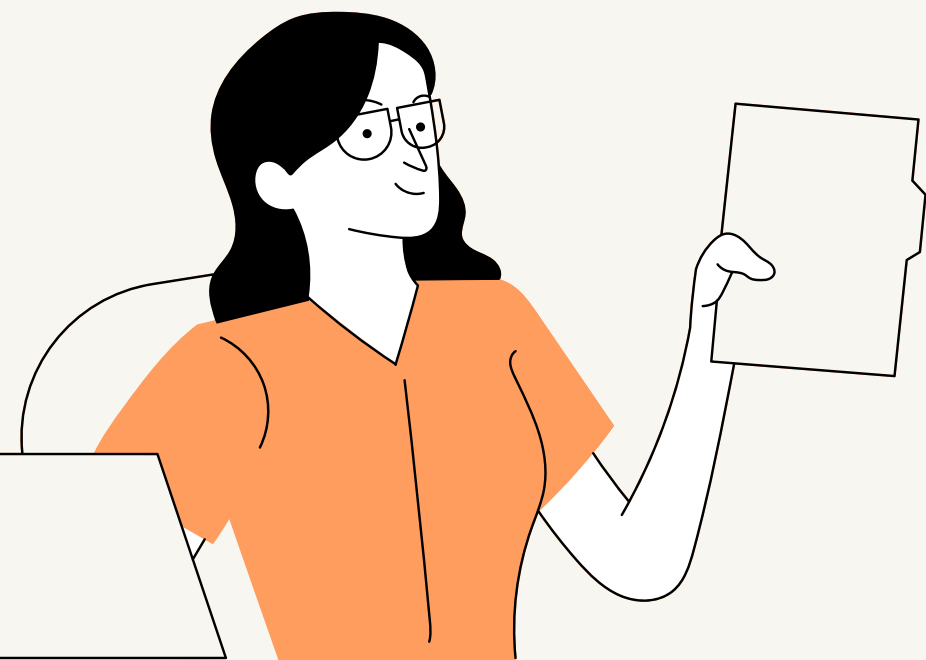
ตระหนักว่า "การดัดแปลง" ไม่ใช่การทำซ้ำ
แต่คือ **การให้ความหมายใหม่ตามบริบทสังคม**

นียมการอ่านข้ามสื่อ (Transmedia Reading)

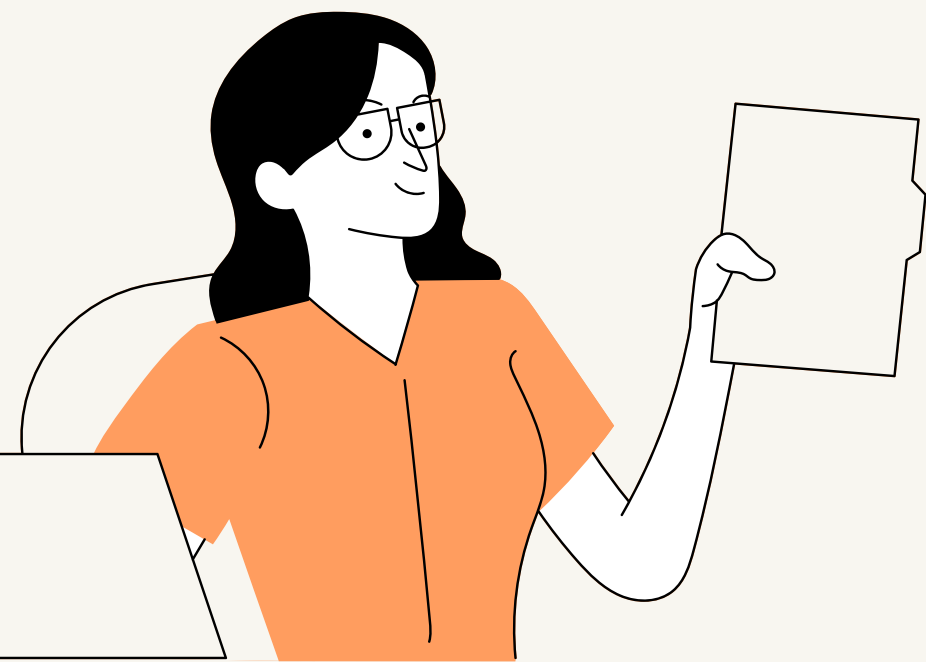
มากกว่าแค่ "ดูหนัง-อ่านหนังสือ"

การอ่านข้ามสื่อ คือ ปฏิบัติการทางปัญญา

(ที่ผู้เรียนต้องทำหน้าที่เป็น "ผู้เชื่อมโยงข้อมูล")

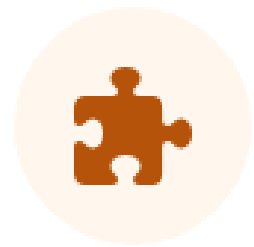
นียมการอ่านข้ามสื่อ (Transmedia Reading)

Transmedia Navigation ความสามารถในการ
ติดตามการหมุนเวียนของเรื่องราวผ่านแพลตฟอร์มที่
หลากหลาย

Synthesis การนำ "ชิ้นส่วน" จากสื่อต่าง ๆ (นิยาย,
หนัง, เกม, โซเชียล) มาประกอบสร้างเป็น "ภาพรวม"
ในสมอง

กระบวนการ "อ่าน" แบบข้ามสื่อ

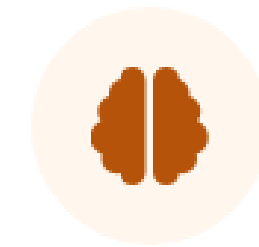
1. การสกัด

ผู้อ่านสกัด "สาระสำคัญ" จากสื่อแต่ละชนิด เช่น อ่านนิยายเพื่อเข้าใจโลกภายในของตัวละคร ดูหนังเพื่อเห็นภาพเหตุการณ์

2. การเชื่อมโยง

ผู้อ่านเชื่อมโยงข้อมูลข้ามแพลตฟอร์ม เช่น เมื่อดูหนังจบ ต้องกลับไปอ่านนิยายเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่หนังไม่ได้บอก

3. การประกอบสร้าง

สร้าง "จักรวาลของเรื่อง" ที่สมบูรณ์ในจินตนาการ ซึ่งเป็นความจริงที่เหนือกว่าสื่อใดสื่อหนึ่งเพียงลำพัง

นิยาม Transmedia Storytelling vs. Reading

มิติการวิเคราะห์	Transmedia Storytelling ผู้สร้าง	Transmedia Reading ผู้รับสาร
เป้าหมาย	ขยายจักรวาลของเรื่อง และสร้างรายได้จากลิขสิทธิ์	สังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง
กระบวนการ	ออกแบบเนื้อหาให้สื่อแต่ละประเภทเติมเต็มซึ่งกันและกัน	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบชุดข้อมูล
บทบาท	ผู้กำหนดทิศทางและกลยุทธ์	ผู้เข้าร่วมที่ต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ปะติดปะต่อเรื่องราว

ทฤษฎีการดัดแปลง (Adaptation Theory)

ก้าวข้ามกับดักความซ้ำซ้อน

Repetition without Replication Linda Hutcheon

เสนอว่าการดัดแปลงคือ "การทำซ้ำโดยปราศจากการเลียนแบบ"

ควรมองงานดัดแปลงเป็นงานสร้างสรรค์ใหม่อีกครั้ง

Why Change?

แทนที่จะถามว่า "เหมือนหรือไม่" ให้ตั้งคำถามว่า "ทำไมถึงเปลี่ยน?"

- การเปลี่ยนระบบสัญญาะ
- การเปลี่ยนผู้เล่าเรื่อง
- บริบทการผลิตและการตลาด

กรอบการวิเคราะห์ Telling vs. Showing

องค์ประกอบ	วรรณกรรม (Literature)	ภาพยนตร์ (Film)	ผลกระทบ (Implication)
วิธีการ	Telling ใช้ภาษาบรรยายสร้างจินตภาพ	Showing ใช้ภาพ/เสียง เสนอความจริง	ภาพยนตร์ให้ผลกระทบทางอารมณ์ที่รุนแรงและรวดเร็วกว่า
เวลา	Mental Time ผู้อ่านคุมเวลาได้	Running Time เวลาถูกกำหนดตายตัว	หนังต้องกระชับ รายละเอียดปลีกย่อยมักถูกตัดออก
โลกภายใน	เข้าถึงความคิดได้ลึกซึ้ง	เข้าถึงยาก ต้องใช้เทคนิคพิเศษ	ตัวละครในหนังอาจดู "แบน" กว่า หากขาดการแสดงที่ดี

เปรียบเทียบ "ตัวบทวรรณกรรม" กับ "ภาพจำบนหน้าจอ"

วิธีการเปรียบเทียบ

■ อ่านตัวบท (Text)

จุดเน้น โลกภายใน , ความคิดนามธรรม, จินตนาการส่วนบุคคล

สิ่งที่ต้องหา "เสียงในใจ" ของตัวละคร, คำบรรยายบรรยากาศ, แรงจูงใจที่ไม่ได้พูดออกมา

▶ ดู YouTube Clip

จุดเน้น การแสดงออก (Action), ภาพลักษณ์ (Visual), การแสดงอารมณ์ภายนอก

สิ่งที่ต้องหา ภาษากาย, การตัดต่อ , สิ่งที่ถูกตัดออกหรือเพิ่มเข้ามาเพื่อความบันเทิง

ตัวอย่างการอ่าน ปรากฏการณ์บุพเพสันนิวาส

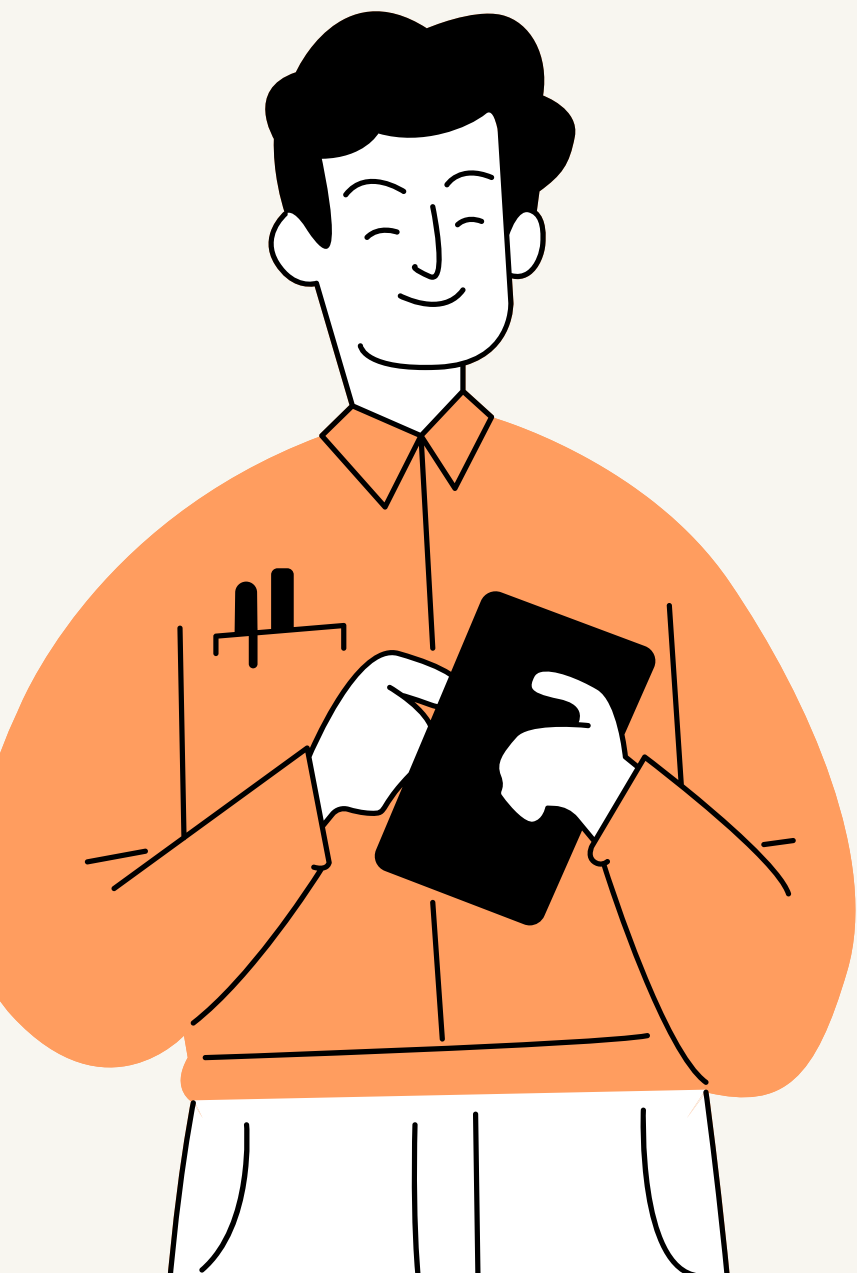
จากจินตนาการส่วนตนสู่ละครแห่งชาติ

โครงสร้างการเล่าเรื่อง

จาก "สารคดีนำเที่ยว" ในนิยาย สู่ "Dramatization"

ในละคร มีการสลับไทม์ไลน์และขยายบทบาทตัวรอง (เช่น ไอ้จ้อย)

เพื่อสร้าง Social Currency

ตัวอย่างการอ่าน ปรากฏการณ์บุพเพสันนิวาส

Character Dynamics

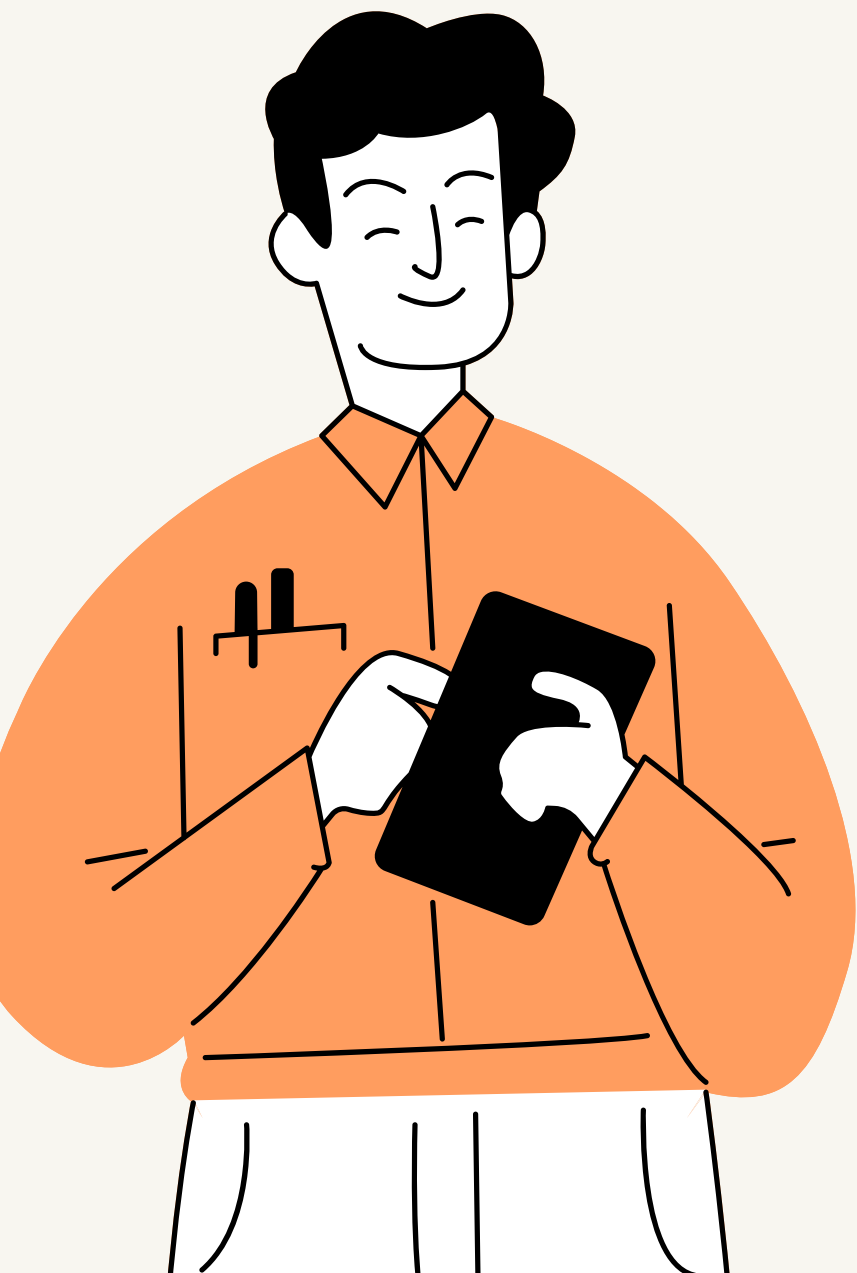
นิยาย นางเอกฉลาด รู้ความ ตลกจากสถานการณ์

ละคร นางเอก "ก้ำกั้น" "ริ้ว" แสดงอารมณ์ชัดเจน

เพื่อเข้าถึงผู้ชมวงกว้าง

การเมืองของการดัดแปลง ปรับเปลี่ยนข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

เพื่อความเหมาะสม

บุพเพสันนิวาส (ฉากท่ามะม่วงน้ำปลาหวาน)

📖 ตัวบทวรรณกรรม (รวมแพง)

"...เกศสุรางค์มองดูเครื่องปรุงอย่างพิถีพิถะระหัด พลงนีกเปรียบเทียบกับความรู้ในตำราประวัติศาสตร์ว่าสิ่งใดมีแล้วในสมัยนี้ สิ่งใดต้องประยุกต์..."

การวิเคราะห์ ตัวบทเน้น "**กระบวนการคิดวิเคราะห์**" ของเกศสุรางค์ (ความเป็นนักวิชาการ) ที่ตรวจสอบความถูกต้องทางประวัติศาสตร์ตลอดเวลา

📺 YouTube Reference

YouTube Search Keyword:
"บุพเพสันนิวาส ฉากมะม่วงน้ำปลาหวาน ฮาๆ"

การวิเคราะห์ คลิปเน้น "**ปฏิกิริยาตลกขบขัน**" ของบ่าวไพร่ที่ทำหน้าตาตื่นตะลึง และดนตรีประกอบที่สนุกสนาน ลดทอนความเป็นวิชาการลงเพื่อความบันเทิง

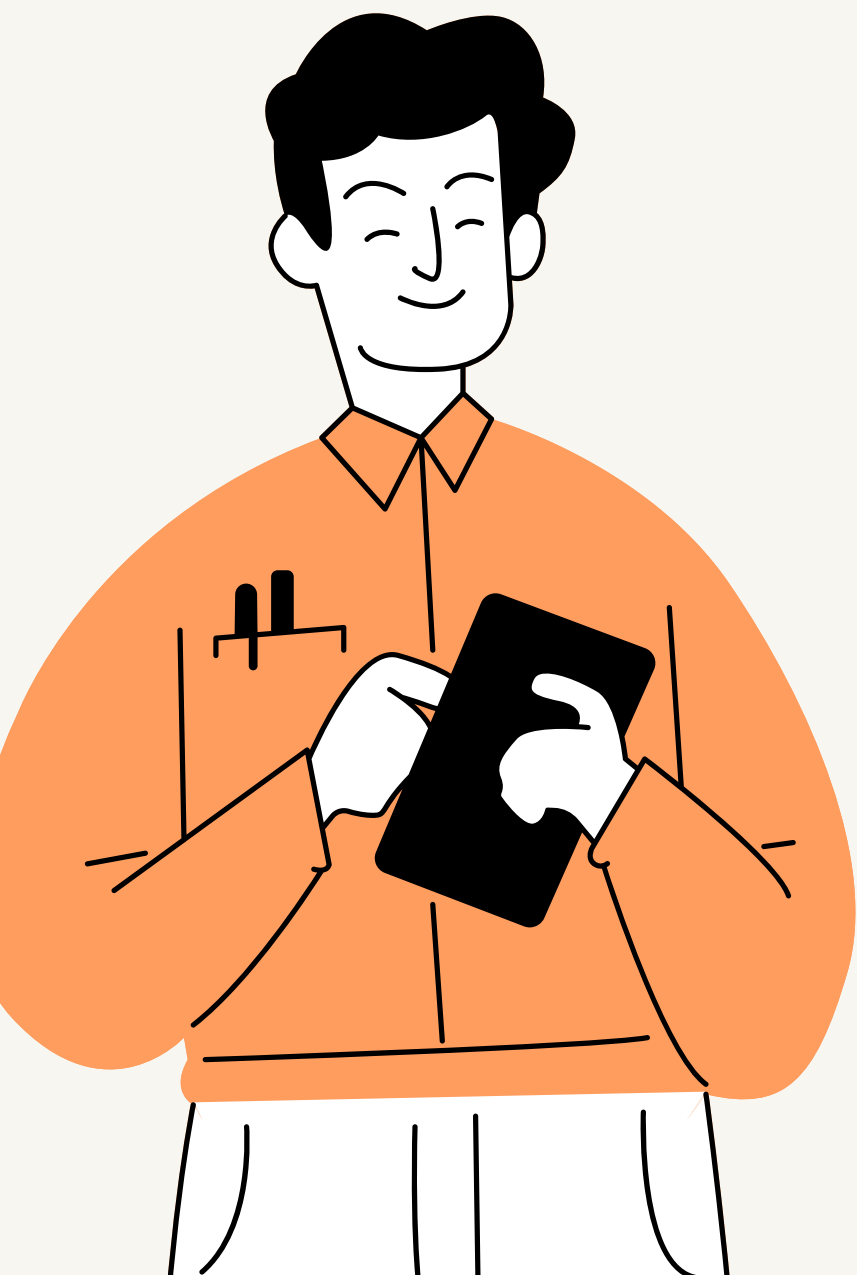
[Watch video on YouTube](#)

Error 153

Video player configuration error

ตัวอย่างการอ่าน ปรัชญาการณบุพเพสันนิวาส

หากเราเป็น "ผู้อ่านข้ามสื่อ" เราจะเห็นอะไร?

สื่อที่ 1 (นวนิยาย) เราอ่านเพื่อเข้าใจ "กระบวนการสืบค้นประวัติศาสตร์" ของเกศสุรางค์ (เชิงวิชาการ)

สื่อที่ 2 (ละคร) เราดูเพื่อเสพ "ความบันเทิงและภาพจำลองอยุธยา" (เชิงสุนทรีย์)

สื่อที่ 3 (Meme/Social) เราเห็นการนำ "มีมพีหมื่น" มาใช้ล้อเลียนการเมืองปัจจุบัน (เชิงสังคม)

ผลลัพธ์การอ่าน เราไม่ได้เห็นแค่ "เรื่องรักข้ามภพ" แต่เห็น
"การปะทะสังสรรค์ระหว่างประวัติศาสตร์กับวัฒนธรรมป๊อป"

หัวใจของการวิเคราะห์ การเมืองของการดัดแปลง

ทำไมต้องวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง?

เมื่อ "สาร" ถูกย้ายจากสื่อหนึ่งไปอีกสื่อหนึ่ง

มันไม่ได้แค่เปลี่ยน "รูปแบบ" แต่เปลี่ยน "ความหมาย" ด้วย

- การปรับแก้ประวัติศาสตร์เพื่อไม่ให้กระทบความเชื่อปัจจุบัน
- การปรับบุคลิกตัวละครให้ "ขายง่าย"
- การตัดทอนปรัชญาเพื่อรักษาความเร็ว

กรณีศึกษา สี่แผ่นดิน (ฉากเปลี่ยนแปลงการปกครอง)

นวนิยาย พยานทางประวัติศาสตร์

Witness-Narrator "แม่พลอย" เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ที่มีความเป็นมนุษย์ (Round Character) มีความสับสน ไม่เข้าใจการเมือง และมีรัก โลภ โกรธ หลง

Function บันทึกความทรงจำส่วนบุคคลของผู้ประพันธ์ที่มีต่อยุคสมัย

ละคร ความทรงจำประดิษฐ์

Prosthetic Memory แม่พลอยถูกทำให้เป็นสัญลักษณ์ของ "ความดั่งามสมบูรณ์" และ "ผู้พิทักษ์วัฒนธรรม"

Function สร้างความทรงจำร่วม และเน้นย้ำอุดมการณ์ราชาชาตินิยมผ่านความโศกเศร้าที่เข้มข้น

กรณีศึกษา สี่แผ่นดิน (ฉากเปลี่ยนแปลงการปกครอง)

📖 ตัวบทวรรณกรรม (คึกฤทธิ์)

"แม่พลอยถามเปรมด้วยความพาเชื่อว่า 'รัฐธรรมนูญนี้เป็นลูกพระยาพหลฯ หรือเจ้าคะ?'"

การวิเคราะห์ แสดงความ "ไม่รู้อิโหนอิเหน่" (Innocence) และความสับสนของคนยุคเก่าที่มีต่อศัพท์ใหม่ทางการเมือง สะท้อนความเป็นมนุษยธรรมดา

📺 YouTube Reference

YouTube Search Keyword:

"สี่แผ่นดิน เดอะมิวสิคัล ฉาก 2475" หรือ "สี่แผ่นดิน เวอร์ชันอู๋ม สิริยากร"

การวิเคราะห์ ฉากนี้มักถูกนำเสนอด้วย "ดนตรีที่บีบคั้นอารมณ์ และบรรยากาศตึงเครียด" ทำให้ความไม่รู้ของแม่พลอย ดูน่าสงสารและน่าเห็นใจอย่างมาก (Dramatization) จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของผู้ถูกกระทำ

กรณีศึกษา Harry Potter

The "Kloves Effect" & Character Assassination

การดัดแปลงเพื่อผลทางภาพยนตร์

ในหนังสือ Ron Weasley คือผู้ที่มีความรู้เรื่องโลกเวทมนตร์และกล้าหาญ
(ยืนปกป้องเพื่อนทั้งที่ขาหัก) แต่ในหนัง บทบาทเหล่านี้ถูกโอนให้ Hermione

ผลกระทบ รอนกลายเป็นแค่ตัวตลก ในขณะที่แฮร์รี่ไม่โอนี่กลายเป็น "Mary Sue" (เก่งไร้ที่ติ)
การอ่านข้ามสื่อช่วยให้เห็น อคติของผู้เขียนบท ที่ทำลายพลวัตของกลุ่มเดิม

กรณีศึกษา Harry Potter

การเมืองเรื่องเพศและการลบเลือนข้อบกพร่อง

Hermione Granger ในหนังสือ เธอมีข้อบกพร่อง (Panic under pressure, ยึดติดกฎ) ซึ่งทำให้การเติบโตน่าประทับใจ แต่ในหนัง เธอถูกดัดแปลงให้สมบูรณ์แบบ (Flawless) และได้รับบทพูดสำคัญของตัวละครอื่น

Ron Weasley ถูกลดทอนบทบาทจนกลายเป็นเพียงตัวตลก (Comic Relief) ทำลายสมดุลของ "The Trio"

ประเด็นสังคม การตัดกลุ่ม S.P.E.W. (สปีทียูเอลฟ์) ทำให้ประเด็นวิพากษ์เรื่อง "การค้าทาาส" หายไป เหลือเพียงแฟนตาซี